

Spoor van Brons

Een spreukenpad door Asten
dat klinkt als een klok

Het klokkendorp Asten

Aan de rand van het veengebied de Peel ontstond eeuwen geleden de heerlijkheid Asten. Ook de buurtschappen Ommel en Heusden behoorden hiertoe.

In de vijftiende eeuw woonde op de Diesdonk bij Ommel een man, **Jan die smet vander Diesdunc** genaamd, van wie de sporen na ruim vijf en een halve eeuw nog zichtbaar zijn.

In de toren van *de kerk van de Heilige Maria Presentatie* bevindt zich namelijk een luidklok uit 1447 waarop onder meer zijn naam voorkomt.

Als herinnering aan deze man werd op het Koningsplein een beeld van hem geplaatst en ligt er door Asten een bronzen 'spoor' met spreuken over klokken en tijd.

Boven: detail van de Mariaklok

Links: Mariaklok van Jan die smet vander Diesdunc in de kerktoren van Asten

Koninklijke Eijsbouts

Asten is echter niet alleen door Jan die smet bekend. In 1872 stichtte Bonaventura Eijsbouts midden in het dorp een fabriek van torenuurwerken. Sinds 1947 worden hier ook klokken gegoten en Koninklijke Eijsbouts is inmiddels door zijn klokken en carillons wereldberoemd.

In 1995 goot het bedrijf o.a. in opdracht van koningin Elisabeth II van Engeland voor de stad Wellington (Nieuw Zeeland) de tot dan toe zwaarste klok ooit in Nederland gegoten met een gewicht van ruim 12,5 ton. Bij die gelegenheid werd Astén tot Klok kendorp uitgeroepen met als slogan: *'t is Astén wat de klok slaat*. In 2006 werd voor Japan een klok met een doorsnede van ± 4 meter en een gewicht van 36.000 kilogram gegoten.

De grootste
luidklok ter
wereld 2006.
Nu in Japan
te zien.

Museum Klok & Peel

De *Nationale Beiaard Collectie* omvat de geschiedenis van klokken en bellen uit de hele wereld en laat meer specifiek de ontwikkeling van de beiaard in de Lage Landen zien.

Samen met de *Natuurhistorische Collectie De Peel*, vormen beide thans één geheel onder de naam Museum Klok & Peel, gelegen aan de Ostaderstraat, op loopafstand van het centrum van het dorp.

Met de jaarlijkse Klokkendagen en het Spreukenpad wil Asten zich in de toekomst nog meer als klokkendorp presenteren.

Spreukenpad door Asten

Op bepaalde punten in de trottoirs of het wegdek van Asten liggen 27 bronzen plaquettes met spreuken over klokken en tijd. Zij vormen samen een pad door Asten met als startpunt Museum Klok & Peel. Deze tegels of plaquettes dragen het beeldmerk van Jan die smet als herinnering aan deze historische figuur. Tegels met kleine bronzen klokjes, spijkers genaamd,

geven de richting aan waarin gewandeld moet worden. De kroontjes wijzen u de weg. Het pad brengt u vanaf het museum via een mooie, groene route, *het Klokkengieterspad*, naar het centrum van Asten. Via een lus langs enkele historische gebouwen en door oude straatjes loopt u langs het beeld van Jan die smet vander Diesdunc op het Koningsplein richting kerk. Na de *Maria Presentatiekerk* en een tweetal kloosters leidt de route u terug naar het museum. Het pad is rolstoel toegankelijk en ongeveer 4 kilometer lang.

Spreukenpad

1. Na een lang en klinkend leven worden wij tot kunst verheven
2. Goei werk hee tijd van doen
3. Die maar één klok hoort, hoort maar één klank
4. Met vlijt en geduld werd hier de tijd verguld
5. Wie zijn jeugd in hout verslijt, zeker een goed leven leidt
6. Het ligt niet aan het hardlopen maar aan het op tijd komen
7. Een goed advies is op maat gesneden, klopt als een bus en klinkt als een klok
8. Tijd is geld en te berekenen, tijd is kostbaar maar niet te verzekeren
9. Het is tijd, de hoogste tijd voor het laatste rondje
10. Mi geld en tijd kom de ge wijd
11. Men kent de klok aan hare galm
12. Als de klokken van Asten slaan, blijft het gezicht zo staan
13. Bij het maken van drukwerk is het vaak tegen de klok werken
14. Met respect voor het verleden bouwen wij aan het heden voor een nieuwe toekomst

15. Overal zijn klokken, maar nergens is tijd
16. Ons transport al lange tijd, een race tegen de klok;
een eeuw geleden begonnen met de man op de bok
17. De klok is een mooie uitvinding om
ons aan het etensuur te herinneren
18. ASTEN... klinkt als een KLOK!
19. Spijs zonder drank is als een klok
zonder klank
20. Tijd is een raar iets, niemand hééft het,
maar wij maken hét voor onze klanten
21. Vraag nooit voor wie de klok luidt,
zij luidt voor u
22. Hier weet men waar de klepel hangt en is men
al jaren bij de tijd... echt mannen van de klok
23. Klokken uit dit dorp en stemmen uit
dit klooster zijn wereldwijd gehoord
24. Klokken, klank van oneindigheid:
Oproep tot dienstbaarheid, wereldwijd
25. Het gesprokene vervliegt in de tijd,
het geschrevene blijft
26. Boone moeten nie dieper gezet worren
a's dâsse de klokke heure luien
27. Wie met klokken schiet, wint de oorlog niet

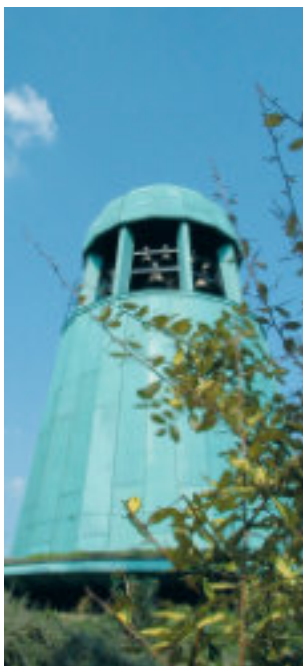

Museumbeiaard 2002

*Gieterij: Koninklijke Eijsbouts
Ontwerper: Dr. André Lehr
Asten*

Museum Klok & Peel

De beiaard in de groene museumtoren telt 25 klokken (c2-d2-e2-chromatisch-d4). Aangesloten op een computer speelt hij overdag om het kwartier. De klokken hebben een merkwaardige vormgeving en daardoor een bijzondere klank, ze klinken in Grote Terts in plaats van de voor klokken gebruikelijke Kleine Terts.

Straatnamen

Enkele straatnamen van de wijk Ostade zijn vernoemd naar diverse klokkengieters uit de 15^e tot en met de 17^e eeuw.

Bloemenklokken 2003

Schoolstraat

Ontworpen en gebouwd naar een idee uit de botanische tuin van Utrecht en uit Brno in Tsjechië door vrijwilligers van het voormalige Natuur historisch Museum De Peel te Asten.

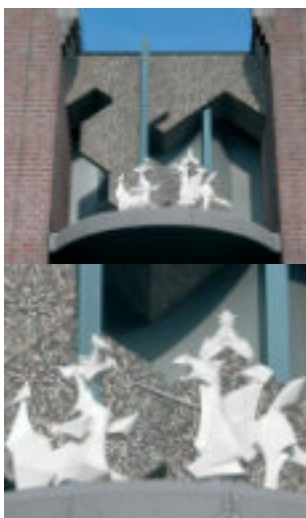
Op elkaar gestapelde stenen, stoeptegels en keien met ertussen brekerszand vormen een klok. Hierdoor ontstaan spleten en gaten om planten in te zetten.

Protestantse kerk 1825
Lindestraat

De kerk bezit een preekstoel uit 1649 afkomstig uit de katholieke kerk die tussen 1648 en 1798 in handen was van de protestanten. Sinds enkele jaren in particuliere handen en wordt verhuurd voor trouwerijen, begrafenissen, lezingen, enz. Huidige naam: *In de Gloria*.

St. Joris en de Draak 1988
Een bewegend figurespel
Kunstenaar: Antoinette Briët
Eindhoven

Gemeentehuis Koningsplein
Boven de ingang van het gemeentehuis zien we het figurespel van *St. Joris en de Draak*. Het kunstwerk is geplaatst ter gelegenheid van de opening van het nieuwe gemeentehuis. De constructie en aansturing werd gemaakt door Koninklijke Eijsbouts. Het figurespel geeft de strijd aan tussen goed en kwaad. Sint Joris zal niet rusten voor dat hij de draak heeft neergestoken, want dan pas kan de ridder voorkomen dat de koning zijn dochter moet offeren aan de draak. Klokslag 11.00, 15.00, en 17.00 uur is het figurespel te zien. In de zomermaanden ook om 13.00, 19.00 en 21.00 uur.

Monument Jan die smet vander Diesdunc 2001
Kunstenaar: Pier van Leest
Lage Zwaluwe

Koningsplein

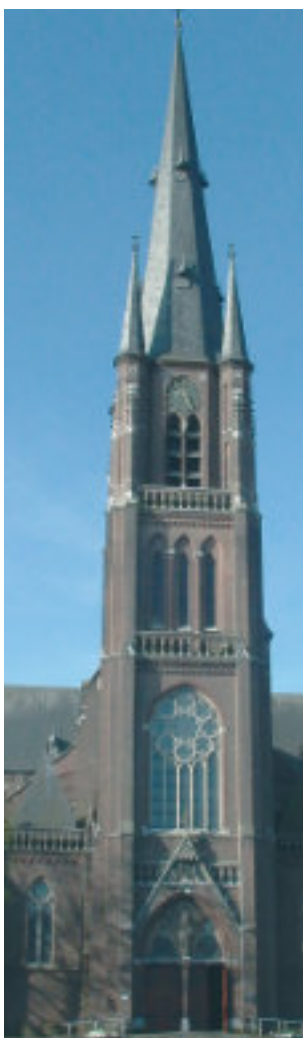
Op het Koningsplein staat het kolossale bronzen beeld van Jan die smet. Hij was in de 15^e eeuw een vermaard en bemiddeld man. Hij woonde in het gehucht 'Den Diesdunck', samen met zijn vrouw Aleidis en hun kinderen. Zijn naam komt voor op de Mariaklok uit 1447, die in de toren van de *H. Maria Presentatiekerk* hangt. Hij zou de klokkengie ter van deze klok kunnen zijn.

Kerk van de Heilige Maria Presentatie 1896-1898

*Architect: Caspar Franssen
Roermond*

Koningsplein

De neogotische, driebeukige kruiskerk, is gebouwd van 1896 tot 1898. De hoofdingang is versierd met de presentatie van de 7jarige Maria aan de tempel, met daarboven twee engelen. Dit reliëf beeldt de naamgeving van de kerk uit. In de kerk een prachtig gebeeldhouwde preekstoel uit 1858, een calvariegroep uit 1480 en een staakmadonna uit 1775. In de toren hangt een beiaard van 56 klokken die om het kwartier automatisch is te horen en éénmaal per week handmatig bespeeld wordt.

**Smeedijzeren poort van
Koninklijke Eijsbouts 1972
Klokkengieterij en Fabriek
van Torenuurwerken**

*Kunstenaar: Mathieu Konings
Wilhelminstraat*

Geschonken door het personeel bij gelegenheid van het 100jarig bestaan en gemaakt uit onderdelen van oude klokken en uurwerken. Een soort gelijk hek bevindt zich bij de fietsenstalling van Museum Klok & Peel.

**Friese Klokkenstoel 1982
Nationaal Beiaard- en
Natuurmuseum Asten**

De Friese klokkenstoel is een replica van de klokkenstoel op de begraafplaats te Legemeer in Friesland. Hij is gemaakt in de museumwerkplaats. De luidklok is van Alphons Beullens uit Leuven en is gegoten in 1888.

**Jan Paagman Sterrenwacht /
Pieterse Planetarium**

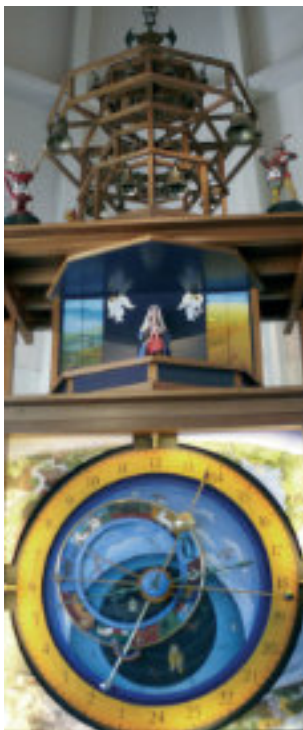
De *Jan Paagman Sterrenwacht* is genoemd naar de bouwer van de eerst geplaatste telescoop. Particulier initiatief lag hieraan ten grondslag, met steun van het Museum Klok & Peel. *Pieterse Planetarium*, genoemd naar de bouwer van dit instrumentarium dateert uit omstreeks 1930. Het laat op betoverende wijze de beweging van de hemellichamen zien.

Astronomisch Kunstuurwerk 1979-1981

Het *astronomisch kunstuurwerk* werd in 1979/1981 gebouwd door Koninklijke Eijsbouts en Museum Klok & Peel. In een moderne vormgeving vertelt het uurwerk een oud verhaal. Niet alleen ziet men de positie van de zon en de maan in de dierenriem alsmede de zonne tijd van Asten; bovendien maken ieder halfuur de drie Wijzen uit het Oosten een ommeegang rond Maria met het Kind. Elk van hen buigt en biedt zijn geschenk aan. En dat alles onder begeleiding van de klanken van een klok kenspel.

Klokkengieterij

In het museum is een 19^e eeuwse klokkengieterij ingericht, geheel authentiek alsof de vormers en gieters even aan het pauzeren zijn. Hoeveel zorg en tijd het maken van een klok vergt, hoeveel spanning er is tijdens het gieten, ziet u in de klok kengieterij. U ziet meerdere klokkenvormen in verschillende fasen van opbouw, de smeltoven en u kunt in die geheimzinnige ruimte onder de oven gaan waar de as van het houtvuur wordt opgevangen. Kortom een gieterij waarin als het ware onmiddellijk gegoten kan worden.

Dit kunstwerk, de toegangspoort naar het dorpscentrum, is geplaatst op de fundering van de toren van de vroegere middeleeuwse kerk.

Colofon:

ToerismePoort Klok & Peel
Ostaderstraat 23
5721 WC Asten
Tel 0493 – 691865 fax 0493 697079
Website: www.toerismepoortklokenpeel.nl
email: info@toerismepoortklokenpeel.nl

Openingstijden: di t/m vr 9.30 17.00 uur za t/m ma 13.0017.00 uur
Gesloten: Nieuwjaarsdag, eerste kerstdag en met carnaval

Foto's:

Jeanette Hartjes en Koninklijke Eijsbouts

ToerismePoort

KLOK & PEEL

<<<<< kroontjes wijzen u de weg

Asten klinkt als een klok